

№ 19 (1972). ★ 1996 жыл олунуу 15 күнө, Чипинэр. ◆ Сызгата—592 солжубай.

ГОСУДАРСТВЕННАЯ СУЛУУСПА

Бу аспект идэвхэл бэлдэжээнийгтэн сабалаан, лол курдук биир нэлээлэ устата улууса союдаанай комүс-калга, үлэрэ уонна үлэлээх буолуута инистерство илһин үлэрин үлэрэ Улэ харьстабиалын комитетин тэриитинин бэлдэжээлээр хытайлыһонилар.

Мини яти сымалга-сорулга кээз сымалар төсүдөрүстөннөй
инспектордары В. Т. Маедонны уонна Г. А. Тарабукина
кытта көрсөн кээсестини.

—Комитет бэрэбэрэкэлэрэ, үтэс курдук, биллэрвилли-
биккэ соһуһу буолууччулар. Билигин да оннук, улууска
эмискэ ыһтылар. Бу эһикэ эрэ буолбатах, бэрэбэрэкэ-
лэр нани энэр улуустары барыларын хабаллар, хас
улуус ахсын иккилин инспектор үлэлибэ,—дипр Г. А.
Талабукин.

Инспектордар үс күн устата улуус киини тэрилтэлэ-
рисэр: эт-үүт комбинатыгар, дьаһ-уот, коммунальнай ха-
һаайыстабы управлениетыгар, суолу тутар, өрөмүөнү үү-
түстакка, «Якутводмедиорация» ПМК-гар, өрөмүөн-
нүү техничeskэй предприятнед, «Агроснаб» АО-ба үлэ-
лээбиттер. Аны нэһиликтэрэни хайаайыстабалар ту-
пуктары билсиниэхтээктэр.

—Үлэ харыстагчидыг итг бэрэбиэрэлдээбит б тэрилтэбитигэр уонна, уопсайынан дараа, улууска бу баллыныа тургутар тугу этнэ этитиг? Кэм ыйданартаххыт, тус саналаах буоллаххыт.

— Навилдэктэргэ, автомашина суох буолун, дьэ, бу бүтүнүгүттэн тахсмактаахпыт. Хадаартан саралымбыт. Бу бэрэбинэркэлэр түмүктэринэн сотору. Правительство мунуналар болпуруос иирдэлүхтэхтэх. Онон да кэлин-сылдым буолла, Оттон улуус таргэлэлэрин балаһыанньатын этэр буоллаахха, тардынын, көннөрүүгү суох. Тоҕо оннук этэбит диир буоллаахха, быларыын эинэ тахса сийды-былпыт эрэрэ, онтон туох да көмөтөх. Хайдах предписание суруйла хаалдарбыныт да, дыдала оннук хаал-быт, оннуктан хараь да сыгарыйан көрбөтөх.

—Үлэ харистабылшар тэрлэлээрээ сүүрүнээн гүрх
характернай итгэлдэри көрөгүт-булзгыт?

—Билэрийнхгэс бэрэбэрэкчлэр түмүктэрийн, олору, бнхата, баар мөлтөх балаһымашыны көннөрүүгэ улууска байылык солбууаачыта А.А.Захаров председателээх комисси төрлэлбнтн туһунаа сурук тутлулуут. Комисси кумаарыга эрэ халалбит, үлэ суох. Ол бу да сырыны-бытыгар көстөр. Итэрэстэр байлалары курдук, базилар. Туох ханык нининэ, үлэ харыстабылитор улууска сөптөөх механизм булула илик. Холбоор, улуус сүрүннээн байһынай хаһаайыстыбаларынын бытарыыйыт. Олорго наймылаһан үлээлэчинлэр суох буолбатахтар. Манык хаһаайыстыбаларга көннөрү батынчыайы, пенсияны да төлөөһүн хайдах туруктааба биллибэт. Уопсайынан, ити байһынай да хаһаайыстыбаларыгар, тэрлэлэлэргэ, үлэни илалаччыны уонна үлээс наймылаһалаччыны кытта үчүгэй дуогабар оҥоруулуохтаах. Үлэнит дэи-оһол табыстарынай көмүскэллээх буолалары ниниттэн. Ол, көмөһүчү иһин, ханна да ийиллибэт. Дьинэр, үлэ дуогабарыгар үлэ харыстабыла бастаки уочарат тутуллан ийиллиэхтаах ата. Оһуок да ирдэнэр.

Никитиндэг, «Ул» хярастайдын тулгуурай Сохуон хас биридн тэрлэтэр үүрэгтлэхтээр. Үүрэгтэтэр. Тэрлэтэр онуук матуригнал, докумун суовун тумулук тулалдар. Оттон Комитекка, байгуула нормативнай докумуннар сводилэрэ сэтлалар, илханар, тодо табиллы бат? Анал консультациилуир инспектори эмнэ тутабит Ханых бадарар мунаарар боонуруостаритар элпэт илмхатарин сон. Кишамматтар, билбэттер, билс да сэтэбэттер. Усүбүнэ, хас биридн тэрлэтэр производственной триамазмита профилактика совета тэрлэтэр үлэлнэхтээр. Советы тэрлэтэр килээбанай инжжер дэрэ баймалан-көнүлэн үлээтнэхтээр. Бу шалттар улахан производственной тэрлэтэлэргэ бэллэр эрээр ити профилактики советтар оншоор «кумаадига» да суохтар. Ити бара сатсан этиллэр. Ус специллины булад ахитиллэр да, совет тэрлэн халлар эбэт. Тухс дикон мөөрлэтэрэ манна суох, үл-харчы эмнэ ирээмиз

Архив, есөнхүм бэлхэйнэй хайлаагшын бэлхэйнэй чөлөөтэй олол-
ломмунт буудалд. Отгон элхэн элхэнт курдук бу киш
үлээг нилэрэнгэр ханшн да дүсөбэр олохуудуудатах
буудалд. Ошнук да баар бөгө. Очөөтүсэр бу киш хайдах
буудалд?

—Элчигэтэ кылгас. Больничнайын төлөтүүнү, илбигт ололугтар материалнай хорооһунутун өртүн суут эрчигтүө баһаартарар. Атын суол суох. Манна дараган арыннахха, ниннээсэи сыллааһар былырын улууска тыа хайайыстыбатын предриятиеларыгар, тэриэтэлэригэр ололонуу арайлаабыт курдук, ол эбэтэр 1994 сылга итин 46 эбит буолларина, былырын 12 түгэи регистрация ламмат. Биир өртүнэн үчүгэй курдук, иккис өртүнэн эмнэ да киһи өнүкүс уоскуйарыгар төрүөттэр суох курдуктар. Балаһыанньа туругун көннөрөргө, үһсэ ахтылабытын курдук, ханык да үлэ барбат. Адьас электорнай көрдөбүлэр-ирдэбиллэр тутуһулуубаттар. Ол эхэнэ тугу этиниги, холобур, гаржатар-ирдэхтэр, вентиляциялара суохтар, ааннара иттиллибэттэр, рубильниктара алдьамчыттар, магнитнай пускателлэр, трансформаторнай заземленнелар суохтар, электропроводкалар намыһыан, айлаан тураллар, ханна да пожарнай иит толору комплекта суох, 1-2 бэдиэр көстөр, огнетушителлэр заправкаламматтар. Уп-харчы суоһунан спертангастар бериллибэтэхтэрэ ханыс да сыла, сварщиктарга, кочегардарга итин аһылык, үрүгү ас көрүлүбэт. Оһооһор хамнастарын кыһаан аахсыбыкка ололорлор. Ол курдук, дыһа-уот, коммуналнай хайайыстыба управленнестигар сайынгыгы ийдарын ыла элчигтэр. Киһи соннугулар.

— Кырдык, балыгын үп-харчы кырымчык бөгө. Итти-
никке хайда да өртүттөн ирдэбил-көрдөбүд камтатылыра
чуолкай. Бала-башыны хайдах көнжөрүөххэ сөбүй?

—Түүх дэ дэгдэбт нини, үлэ харьстабыла киик, кин доруубуйатын туһугар туһуланар. Этмиллбети курдук ол элбэх анал сокуоннарын, законодательнай нормативтарынан көмүскээр,—дипр В. Т. Маело.—Ыйиги Комитеттэп сүлээ энэ онуук. Чуолаан, бйиги, олору түтүбүүнү хонтүрүблүүр организмт. Государственная инспектордар бэрэбэркэлэри ытабыт, олор түмүктэри нэн предписаниялары суруйабыт, сэрэтэбт, болдох бйабыт, Ыстарлаантыбыт, ол улахан. Туһааннаах дьон салайааччылар дуһунаастаах олодотарын 1-5 төгүд ил бйаа кийэ муһараантаннахтарын сөп.

—Оттон энгис билэрийн хэлэн бэрэбнэрхэлээбикиттэн тоох да уларийбатах дингит. Бу бийд шкисе сымитыт Эннэл эннэ манжык хартымна көрүстүн. Итичэнттэр бу үлэснт тоох көдүүстээсий?

— Үнүс бэрэбнэрээ тухарь тугу да көнөөрбөтөх тэрилтэ саллааччытын, элбэлэрин курдук, улаханньк ыстараантыахыт эбэтэр дышланы суукка түһэрнэхпит. Олук эмнэ буолар, дьэпэр, бэрэбнэркэ, контуруолуур үлэ тутумнаах буолуохтааба. Билигиниз ол эмнэ ситэтэ суох. Илин эгэр улуустарга Майбада кининизин инспектор тутан көрбүһүт, көлүүһүз суох. Физическэ кыаһын бары улуустары хаппат. Ойон уурайда, Оттон штаты хас улууһахсын тутар кыаллыбат. Комитенка барыта 25 үлэһит тээхпит. Эмнэ үл-харчы контуруола ыгар. Кыаһын көтөбүһүт. Оттон республикада кини алуудуох түгэһиниртэ кыаһын да, түүн-күнүс буолуун, Комитеттан бээр буолары хлаччыабыт. Улуустарга ордук котеллар эстиилэрэ, сварка комитэт шистерин дьэли тэбиччэ таһаарыллар. Бу характернай көстүү.

Дээ, лийншиг гэвэлтэйну буюула. Государственный инспекторлар талдара-өстөрө кытааннах. Бийылгы бэлдэниинийабыт үердүбэт. Энниа этэр курдук, бэлэмизэл ол эбэтэр үлэ, харыстабылаагар тугу эмэ үлэлээн-тэрини тийэр табылашшых. Уонна бэрэбэрэкээ эрэ акаа да дээн буюуо дуо, кылаалынайа, ааа, үлэлиттэр тус тарыгар тэркэлээрэгэ өрө тардынар нээдэтин билириниини, бийылаа бэрэбэрэкээр шыска ууран биридилэр. Көрүнүүсүт, тардылаабыт. Үлүс төгүлүн бымылаах бэрэбэрэкээни күвүн олоорон бирииниини.

С. СМЕРНИКОВА.

**«ЧЭБДИК ОЛОХ НЬИН» УЛУУСТААБЫ
КӨРҮҮ-КОНКУРС**

Олуунаа 8 жүнүгөр Дыйбылда бийүүлөсөр Сыланг изилдизе «Дың кэргэн аар-саар айылдаа» атайымдык атайымдык, айылдаа аналдаах сир-түй» дини айттаах дьоро кээ-
нени ытта. Айылдык өгүүрүк куйаас сатымдаабыт, окко
кирпирин үлэтэ сараламман эрэ ичиннээрди айылда муугу-
гаан чалгайдыт жэмгир үрүк күнгэ сүүрүрүл, аан Алах-
чын хотунна алгыс амаарык тылларын аныч үтү үрүмү
үрүк таңастаах Алгысчыт адыс кыталык кышык армал-
ланан, тобус туруйа уолунак тулаланан, битиннээ хал-
ман кинерэлэр, аркый-аркый дэбишдэрденнээ сапалы-
нан, үрүк күн инар сардагаларын күүстээх энертатын
ингэрэннэ ийилер. Алгысчыт тобук дьыраһайер кылына
дын, ийэ тил сүүмрэдэмгит сүмөтк аламай мэнган күн
тэ, аар-саар айылдаа аныч, саха сайааас дьохтора
кындаа кыталык кыргыттарынын алаастарын атык-
лааны хатыгар салама ыйымдар, төрөөбүт алааска саха
киһитэ барахсан күүстээх таттарытын, таптаади ту-
һунан уус-уран самодельность активнай куттамдаа
Полина Ноговицына ийэ-куоһа не санаатын кэспир,
сир-дойду ичиннээр, эгинт дьэрэкэн айылда отторо-
маастар субу тилкэ үткүүлээн, үөрэн-хотон сэгэстилэр.
Өрүүүскэ Лөгөтөйдүгүн алааска көрүһүннэр элэстээн-
эйэргэнэ, ийилдэрэн бөлүстүлэр. Халык аймак дьыч
кэргэн окко кинрин күүдэйн тэрийэн хотуурдаах хо-
нуушарын, кираабиллаах сымсаларын итирэн төрөөбүт
түөбүлэрэигэр тобурүүннээ мустан, аад уот оттон сир-
дойдуу аһатан, алгыс алаан, биридин нохообул уулу-
бут арыны охсооччу айыл ийэрден отторун үлэтин са-
балазтылар. Күүстээх үлэ ичиннээт күнүскү күүтүүдээх
омурдан отчуттары бардыларын түйнэ, саха аһан ара-
на, сибийэй өгүрү, помидор— барыта айылда бөлөхтөр
остуолга тэлэнилэр. Ол кэмгэ эбээ сизинини үлэ
солооһунтан дьыдэниннэн кинердээр. Бадьыс буспут дь-
дэни кэрийт бары амсайдылар, сөбүн үрдүлэр-көтүлэр
А. Варламова «Аисат эрэ дьыдэнилгиттэн» ырыатын
квартет ылаан дьырайттэ. Федор Трофимов толорууту-
гар «Адам алааһа» ырыа отчуттар сүрэхтэрин сүүйдэ.
Сааһырбыт отчут эдэр сымдын бука айылда аамаааах
көтөрүн алаан баран ол үүнүгөр түһээн, Аан Алахчын
хотун илэ бөлөһүннэ кэлэн айылдаа, тулалыар айгыс
харыстабыла суох сыйлаамаһар, кэрээннэрэттэн тахсы-
быт икки атады мөрүн кутааламмытан уонна буйа
былаастан сэрэллэтин, онтон уйуктан кэлэн баран олус
куттаммытын, онтон ыла булка олус үлүһүбүт буол-
бутун кэрэхсбилээхтик кэспээтэ. Ычат дьон айылда
көтөрүн-сүүрүн, отун-маһын харыстымыларыгар итир-
да. Омурдан бүтүн охсооччулар хотуһада кинердээр
кыргыттар өйүлэрин хомуна-хомуна «Ходуһада» ырыа-
ны эйээрден кэспитилэр. Сайыгыны кэмгэ ытыллар са-
халык ооньбуулар эмээ сөрү-сонко аттараллан коңсери
ингэрэттилэр. Күрэхтэһингэ кыайтарбыт икки уол ырыа-
да ыстырааптанан «Манчаарына» ылаатылар. Ити кур-
дук Сыланг изилдизе темаларын олус бэркэ арыан
бинртэн биер концертнай нүмэр бэйэ-бэйэлэриттэн си-
тиннээхтик көһүннэ. Итээс өрүттэригэр тохтуур буол-
лахха, дьоро киһэ сараламман ичингэр теледидорунан
биэрин монтажаммакка эрэ көрдөрүлүн, уһун салым-
тылаах буолла. Теледидор кэспир дьон сирбидэрэ-
хатарыа нугаһаһылан көрдөрүлүбүтэ, хас биер үү-
нэһин уһундук тохтотулаан көрдөрүлүбүтэ уонна хос-
хос хатылааммыта бэртээхэйдик толкуйданналыбыт сче-
нарыйы сымсатта. Маассабай сценада ооньбуоччулар
сагалара-ингэлэрэ доргуоччу, кыргыччы-шаргычы көрөөч-
чүгэ ситэ тийбүтэ, толлуу, сивиттин мэйбэ баара
бичээр хааммытын арычый сыппатта.

Таһас-сап, бутафория-режиссат, кинэртин, тема, ре-
жиссура жюрига кэрэхсиз. Сайыл окко кинрин бараа-
һыннымын бу дьоро кизинэн дьоннорун-сэргэлэрин тү-
мүн, өсө кизгитин ыталларыгар сүбэлэһэ.

Итг нэгдүгээр хүншээр «Ырызба, үлхүүг, уус-уран айым-
шыга сүүрүүдэр днэг кэргэн» дээр кизэвэн Мугухай
нэһилнэгэ көрдөдө. Сиеваба биеэ аһалалан иһиннэ
нэһилнэгэ байылыга Ф. Н. Теркин нэһилнэгэ үлэтин-
хамнаһын, олохун-дхаһын юзгитнэгэ сырдатта. Ол кэ-
ниттэн телеэкранын видеоһын холбоһон. Мугухайда-
гы «Сабах» телестудия улууе иһиннэ аһилалһыһыт
«Тизэргэн» тускулу олоххо килэлрингэ «эблэг олоху,
дхоһун олохтоох днэг кэргэн» пропагандалһыһыт сиза-
драх көрүү конкурса нэһилнэгэ бастагы Герой-ийгэ
Варвара Прокопьевна, Ажа дойду Улууе сэринтнэ кыс-
тымылааба Николай Иванович Востаневтар днэг кэр-
гэттэрингэ дээр кизэлэрин аһилаларын туһуһан сий-
лнх килэстэлэр. Днэг кэргэнэ суох ажа ууһа, омок-
омук бийһитынн сайдыһа суох буолуу этэ, днэг кэр-
гэн днэг бу государство бийһитнэгэ соргодо, сэрн-туому
аһилалһыһыт сайһыһар, омок куһьтуратын, тороһбүт
дойдугуһан таһтыһа оһону уһуһар бийһа буолар днэг
сийһилнэ килэстэлһыһыт сиева бийһа аһилалһыһыт.

Чурагны хэрэ кестүүлэх алааба, саламаллах сэртэ, сөөнэ унга чавчигэр саха балаганын аана тэлгөөн аны- лыбыннан саха одоогор улахан мал нүүлэр 80 селстаах Варвара Прокотьева алаады астаан бүтэрэн бала- ганын тэлгөнөтгигэр талхан кэллэ. Кини 80 савын туол- бут үөрүүтүн үлэстэ одоогор, сүннээр, маллара эвэр- (Бүтүүтүн 4 стр. көр).

**МУГУДАЙ: „БАБА САНАА“ ОСКУОЛАТЫН
САГА СУҮРЭЭННЭРИ
КИЛЛЭРЭР**

ийский Федерации үүрэгдиринтийн туйгууа В. П. Иванов
буулар. Күнн бйһгн улууслут бастыг үмдэх дирек-
торларынтын бйрлэстэрэ. Бүгүн күнүлэххэ улуус 15 ос-
куолата хайлхата, бэйэ сайлар сүүлүтүнүн булуунууа
бүлгүнүлэһин сүлдүлэлэр. Улуус үүрэгдиринтигэр ман-
гык хмэрлэһини бйр бастык сирлэлэһини, жэу-
лэһини Мутулайданды «Бөгд сүлд» оскуолата бур-
дан.

Н. СИБИРЯКОВ,
Удмуртский государственный университет

ПЭИЛИЭКИНТ
СИЭРКИЛЭТЭ

Бишр-дойдулаахыт, сахалартан бөтөнчө бөдөн космофизик уеснаф, Ленинскэй биргэмийэ лауреата Д.Д.Краснолинников аатын сүгэр «Бада санаа» оскуолата—Мууудай кэһэлхитиг бишр кини туттууга, кини улууска, республикада көстөр энэркилэтэ.

Оскуула-психологической наука доктор А. П. Овчинникова төрүт-эбит «Экзалин» программанын республикада экспериментальнай площадка бийиштынай дэлгилер. Ону Россиякай федерация нуруотун үөрүдиринтин туйгуна Е. М. Павлова саллар. Коллектив 150 добуруун сайыштыран алоххо бэйэтин микротитин буукараргар чоту туһааннай аралас өрүттээх куру-

Оскуула администрациягта
оволор кыра эрлэхтериттүч
улаба-химпаса сыйланнах
буола улаатазаларыгар суол-
та биэрэн сайынны ийиһлээк
һинтэр. дьыа көргөн, сайын-
нарым, үлэ, сыйыһаан ала-
һаардарым тэнийиһ улааттар.

Оскула нэгдэ тушаалын та үлэтин күүскэ тэринчмытар, ол курдук оро талан ылар идэтингэр хинрин захишениари тутгарарылар эрдэтин бэлэмизини митылар. Олон үөрэххэ тардышмылаах оро хийа бараар үөрэххэ хинэрэнтэр септөөхтүк дьарыктанар, сайдар усудубууалары толору блар.

Улаусха «Тизрган» про-
грамманы огорууга, олоххо
хилээрнэгт оркуода улахан
орволдаах.

Чаблык олову пропаган-
далымыр «Сэда» реабилита-
ционнай кини кытта макс
сыйыстыахтын улаһиыр.

«Дээрхээс» нис куру-
ота (салайзаччи С.РС
рэбиритин туйгуна Е.А.
енцова) кырымттары нис
ры нийдлытар, «Дьу-
баабы курууога (са-
лаачи К.Г.Аммосова)
ийнэ, макраме уустук к-
снэригэр, «Дьобур» куру-
ок (салайзаччылар веда-

Олохтоох дьаалта, то-
роппуттар оолорбут, кэлэр
кэскилларбит, нинки эрэл-
лэринг үөрэнэр кыһалаа-
гар, үтүрүс, уһуйар кун са-
залаах учууталларыгар са-
ралаах үтээригэр үрдүк
сигийинилэря, тус олохтору-
гар дьылу-сартууу бодара-
быт.

Ф. ТЕРЮТИН,
Мугудай дэхижээгн
дэхижээгн багшдаа.

Д. Д. Красильников эдийн засагч, Мугудай «Ваца санаа» оскууласт Чуралч удуурун кылдас оскуулаарыгтан бийрхдэг. Кини кыбатмал Ленинскэй бириэмийэ лауреата, космофизи́к ученый Д. Д. Красильников, Государственный бириэмийэ лауреата, сэлэһийт М. С. Толстоухов, психологической наука доктор, профессор, «Саха» Республикатын наукатын үтүөлээх үлэһитэ» А. П. Ожоннинкова, наука кандидатлары Петр, Гаврил, Пермьяконтар, норуот хаһаайсытатыгар, үөрэх, эмитэрналэлэригэр, культура эйгэтигэр үлэһи сымдыар специалистар үөрэммитэрэ.

Оскуда 187 үөрэнзэгчилээх, 45 уууулаа уонна үнү-
бар маастардар үлээннилэр. Кинилэр истэригэр II
«Россия» норуотун үөрүмүрүктүн туйгуниара», I мето-
дист, 3 старшай, I орденнаах учууталлар баадалар. Ос-
куодага үөрэнэргэ үлээннэргэ сөптөөх усулуобуйа та-
рыллар, үөрэнээччилэр сылэс аһылыгынан хааччылал-
лар.

Кижик сымдарга «Сил бастын учуутала, кылгас са-
лабааччыла» конкурскага 5 учуутал кытына уонна
Макаров Г. К., Неустроен В. П. кижик, Макарова В. Г.
бастагы мистетэри ылдылар.

Уугуулдар уонна уһуулар маастарлар методической маастарыетыбаларып, билиэлэрин көрүүлэрин үрдэттигэ утумнаһтык үлэлиһэлэр. Биил миптэлибит уоуу-таагы педагогический аарымларга физика учуутала Ие-устров В. Н., информатика учуутала Абрамов К. П. да-мылаантара биирэннэлэр. Оттон уһуулар маастар Сле-пцова Е. А. «Кырадаһыктары уонна урут тигиллибит та-һыктары туһага таһаарым ыһымалара» диэн дакылаата улууска бастаан, республикага кыттан сертификат ыл-быта. Оскуота директора Иванов В. П. «Социализация личности учащихся в условиях школы» «Бида смена» дакылаата Томскай куоракка «Ккис Сибирдээри аа-рыналларга» биирэммитэ, кили хомуурунуһугар киирби-тэ, республикатаагы ааһымалары бастаан мистээн ыл-быта.

Оскуудлага Федерация, республика, улус, бичаарар
редметтерин, кылгас салалгаччыларын, унуйар маас-
арлар, начальнай кылгастар учууталларын холбохук-
ара үлэлчилдэр.

Республика бийаарар предметтаригар кинирэр «Тыл-
лрн үөрэтэр учууталлар» холбоһуктарын үлэлэрэ
дууска мытыллар конкурстарга, лагерьларга, олимпиа-
дарга ыныкк күөнгэ сылдьар. Саха тымгыгар улуус-
ларга «Маарымчаан лагерьларыгар» VI кылаас үөрэ-
эччигэ Настя Сивцева I, IX кылаастын Таяа Захаро-
ва II, чабырдахсылтар зонатаары конкурстарыгар бас-
кык миэстэлэри ылбыттара. Учуутал—А. Ф. Ноговицы-
на Омуу тымгыгар зональнай олимпиадага бастаабыт
(III кылаас үөрэнээччигэ Анна Ноговицына Францияга
аран үөрэмнэгэ (учуутал Е. А. Турантаева). Началь-
най кылаастар учууталларын холбоһуу «Үөрэнээччи-
лар, алар дьоруун сайынарын» проблемада дириг-
ик өгөн үлэһинилэрэ түмүктэрин көрдөрөн ээрэр. Ки-
илэр төрөһүттэри түмэн үлэстиилэрэ кэрэхсэбилл-
илэр. Методическай холбоһуу А. М. Пермикова сала-
лар Математика уруоктарын национальнай концепция-
ларга тириэрин бышыргы сахалар математическай өйдө-
лэлэригэр олобулар математика учуутала М. П. Ного-
цына 70-н тахса задача тексти өйгөрөн үлэтигэр ту-
һуьмута улахан сэтгээринин илээ.

Бялагийн хэм ирдэбилдээгээр сөө түбэйнхэрэн ком-
ютерийн сатаан тууанын пымалаарын учуутал К. Н.
Брамон хас бялагийн үерэнзэчлэг (IV.XI кылаастар)
иймиймтээг үерзээр

Ирдәү киләстәрға тилан ылыа чаастарын суотутар
төх кәһинтән, оёо бобатын учуоттааи, илэтигэр ту-
райи дришэтэн үерэтиничи килэлэдибит.

Саха республикатыгар баар үрдүк үөрэх тэрилтэлэр үөрэнээлэр. Быйылгы үөрэх дылыгар 5 оро СГУ-күрдүлэр, 10 оро орто знал үөрэххэ, 3 оро гимназияларга үөрэнээлэр.

Бэрэлтээний дс хойсоолууны үдэлт, санга улаарийнх-
ны мэднэр уонга түргэнийн улаарийа турар социаль-
экономический усулуобуйада бэйтэн мнэстэтин
гэнийн булуунар, даарыгын таба талар, төрүт кул-
атын уонга атын нурууттар култураларын билэр
на убаслаар, салайсар, үлэлэтэр даону нитэн та-
рарса утэ микроклиматин тууларынга үерэнэнийн
утад сыйнаа ордук оруулаларын хорбоочу тутан
сөөлөннэт тематинан «Общение учителя с учеником»
и буолбута. Бу сыйнаа тутууга учуутал сүүнү-
мү өртүнэн холобур буолуохтаарын өйдөөн пробле-
м салгыи үөрэтэр, сайынарар, кыэктэр билаан-
кынат. Сүрүн болгомотобутун уруоктары нымтын тех-
ниаттар уурабыт.

В. МАКАРОВА.
Знамя.

«ӨБҮГЭ» ДЬИЭТЭ

Төрөлүүттэрдин бииргэ

Төрөлүүтү өстүгүр акса чугаһатар, кини-с-уула-
тин билдирер санааттай, тэггэ кытканаран, сорох тү-
тнүг бөдүрүннэ тэрийтэрэн араас көхтөөх быраанын-
тннүг, түмсүүлэри ытабыт. Ол курдук, ыһыах,
ныктары, түмсүүлэри ытабыт. «Күһүңкү кини күлбүтүннэ»,
«Дороһо көмүс күһү», «Күһүңкү кини күлбүтүннэ»,
«Сага дымлаагы өстүөрүя түүннэ», «Ойор-тэир өрө
саат», «Букары быраанынныга», «Мэһийагы сүһүөх

«КӨЛҮКЭЧЭЭН» ҮҮНЭР САЙДАР

Соторутаарыта минилабыт улуустарды эстрада фестивалыга ансамбль ситиниэлээхтик кыттылар. О. курдук, Владик Попов, Света Вэрламова, ырыллыт Рита Свищева лауреат аатын ыллылар, акробатикага Марьяна Люткина, конференсье Иветта Свищева дипломант буоллулар. Ансамбль соһаа Стасис Катаков киирин элэменнары ситиниэлээхтик туттаран культура колледжыгар үөрэнэ сылдьар. Итинки эрэлбит Рита Свищева, эмиз культура үлэһитэ буолар быһааннаах.

«УРАИ УУСКА»

А. ОҚОНЕШНИКОВА,
куруһуоктар халбонустирын салайлаччы.

